

Sortsø Nor blev aldrig rigtig tømt for vand

Landsbyen Sortsø nævnes første gang i 1411, da Anders Jochumsen tilskødede Dronning Margrethe den Første »al sin rettighed med tilliggelser udi Sortsø«. I forbindelse med svenskekrigene i 1600-tallet blev byen totalt ruineret og ødelagt, og i flere år lå ruinerne og markerne ubenyttede hen.

Byen blev dog genopbygget i 1665, og ved krongodssalget i 1766 kom Sortsø under Stangerupgård, men allerede i 1786 købte bønderne deres gårde til selveje. Udskiftningen kom ret sent og var nænsom mod bystrukturen. Kun tre gårde blev udflyttede,

og noget senere blev en fjerde udstykket. Selv i dag er Sortsøs bystruktur stort set, som den var ved registreringen i 1762, med undtagelse af at den gamle vej mellem Sortsø og Havnsø er blevet afbrudt af motorvejen.

I 1839 blev en del af Sortsø Nor inddæmmede med en lav jordvold, vel mest for at beskytte de omgivende marker mod oversvømmelser fra havet. Dæmningen, som i dag tjener som vejdamning, er blot 50 meter lang.

Ved slusen ud til Grønsund blev der sat en vindmølle, som skulle pumpe vandet ud. Den stod der til først i det 20. århundrede, hvor den blev erstattet af den nuværende, selvlukkende højvandssluse.

Fra vejbroen strækker sig en bræmme rørskov ind langs den lige kanal, men højere oppe udvider rørskoven sig til 2-300 meter i bredden. En rørhøg-han flyver over, og flere rørsurve sidder og synger. Her oppe ved Sortsø Hestehave står eg, birk, el og poppel som pæne træer på 4-6 meters højde.

Vandet strømmer til Noret fra den sydfor liggende Baarup Sø, men blandes op undervejs med tilstrømmende nedbør og drænvand fra markerne.

De kraftige sluseporte er selvvirkende og lukker automatisk, når vandstanden stiger ude i Grønsund. Oprindeligt stod en vindmølle her og pumpede vandet ud. I dag løber det af sig selv.

KILDER

Forfatterens besøg på lokaliteten, 31. maj 2005 og 17. august 2012 (foto).

Olsen, Chr.: Skovby Nor gennem 100 Aar. Lolland-Falsters historiske Samfund. Aarbog XLII, VII Række, bind III. 1954.

www.falstershistorie.dk/sortsoe.html

Den snorlige kanal er kun tiltænkt det ene formål: vandet skal ud. Men alligevel er der vokset rørskov frem langs begge bredder, og uanset hvor hårdt der renses op, så vokser grøden atter hvert eneste år.

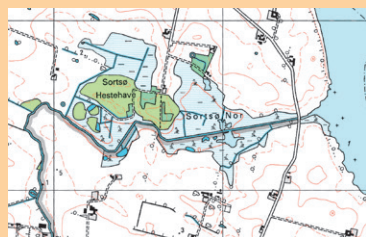
Sortsø Nor

Inddæmning af 20 hektar fra 1839, fire kilometer vest for Stubbekøbing. Udpumpning af vand med vindmølle indtil begyndelsen af det 20. århundrede. Højvandssluse i dag.

Kortene er fra 1776, 1890 og 1995.

Guldborgsund Kommune.

Koordinater: 60 88185, 690935.

Plantelivet i Sortsø Nor

TBU 37/11: Sortsø hestehave og
Sortsønor

I Sortsø Hestehave er fundet
bladmosseset *Hymenostomum*
microstomum og i en afvan-

dingskanal i Sortsønor tornløs
hornblad. Ved udløbet af Sort-

sønor vokser den meget sjældne
sort rævehale.

Kilder: Gravesen 1982.